Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

**§ 255**
**Poikkeamishakemus Vuores, Vannepuunkatu 11, jätteiden lähikeräyspisteen rakentaminen**

TRE:2619/10.03.01/2026

Valmistelija / lisätiedot:
Karppinen Elina

**Valmistelijan yhteystiedot**
Toimistoarkkitehti Frida Piuva, puh. 040 154 8964, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

**Lisätietoja päätöksestä**
Hallintosihteeri Jonna Koivumäki, puh. 040 124 1626, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

**Päätös**
Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Nurminen Mikko, Johtaja

**Päätösehdotus**
Myönnetään kiinteistölle 837–327–9901–0000 lupa saada poiketa asemakaavan käyttötarkoituksesta jätteiden lähikeräyspisteen rakentamiseksi hakemuksen liitteenä olevien suunnitelmien periaatteiden mukaisesti Vuoreksen kaupunginosassa, osoitteessa Vannepuunkatu 11, sillä ehdolla,

että pisteeseen pyritään sijoittamaan mahdollisimman kattavat jätehuollon palvelut mm. käytössä oleva tila ja tekniset ratkaisut huomioiden.

Lupa on voimassa kaksi (2) vuotta siitä, kun tämä päätös on saanut lainvoiman. Hanke ei edellytä rakentamislupaa.

**Perustelut**
Poikkeamispäätös RakL 57 §:n nojalla AKL 58 § 2 momentin säädöksestä, jonka mukaan asemakaava-alueelle ei saa sijoittaa toimintoja, jotka aiheuttavat haittaa kaavassa osoitetulle muiden alueiden käytölle.

Suunnitelman mukaan katualueelle sijoitetaan vähintään 3 kpl pintakeräyssäiliötä käsittävä jätteiden lähikeräyspiste.

HAKIJA ON ANTANUT ERITYISET SYYT POIKKEAMISELLE

"Vuoreksen alueelle on suunniteltu jätteiden lähikeräysjärjestelmä, jotta voidaan varautua alueella käytössä olleen jätteen putkikeräysjärjestelmän käytön päättymiseen. Lähikeräysjärjestelmässä alueelle rakennetaan yhteensä 32 jätteen lähikeräyspaikkaa, jotka ovat alueen asuinkiinteistöjen yhteisessä käytössä.

Vuoreksen alueen jätehuolto on suunniteltu järjestettäväksi alipaineisella putkikeräysjärjestelmällä ja alueen maankäytön suunnittelu on tehty sen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

mukaisesti. Alueelle ei ole varattu tilaa maan pinnalle sijoitettaville jätesäiliöille tai jäteauton säännölliselle liikennöinnille.

Kattavien selvitysten jälkeen alueelle sopivimmaksi ja perustelluimmaksi jätehuoltojärjestelmäksi osoittautui lähikeräysjärjestelmä. Lähikeräysjärjestelmän valintaa puoltaa mm. seuraavat seikat:

- Lähikeräysjärjestelmällä saadaan tarjottua kaikille alueen asukkaille jätehuoltomääräysten mukainen, yhdenvertainen palvelutaso.
- Pirkanmaan Jätehuolto vastaa järjestelmän rakentamiseen ja ylläpitämiseen liittyvistä investoinneista ja kustannuksista.
- Jätehuolto järjestyy alueellisena ratkaisuna, eikä aukkoja jätteen erilliskeräysvelvoitteeseen jää.
- Taloyhtiöiden tai omakotiasukkaiden ei tarvitse investoida tai hankkia jätehuoltoon liittyviä rakenteita eikä hakea mahdollisia poikkeamislupia.

Koska alueella ei ole varattu jätteenkeräykselle tilaa, on sopivien keräyspaikkojen löytäminen ollut haasteellista. Siksi lähikeräysjärjestelmän suunnittelutyötä on ohjattu laajassa yhteistyössä kaupungin asiantuntijoiden, asemakaavoituksen, katusuunnittelun, liikennesuunnittelun, vihersuunnittelun sekä jätehuollon asiantuntijoiden kanssa. Suunnittelun toteutti Ramboll.

Lähikeräysjärjestelmä otetaan käyttöön heti, kun putkikeräyksen käyttö päättyy. Koska lopullisten keräyspaikkojen rakentuminen vie kuitenkin poikkeuslupaprosesseineen aikaa, tulee alueen jätehuolto järjestettäväksi väliaikaisilla jäteastioilla. Myös väliaikainen jätteenkeräys tulee sijoittumaan lähikeräykseen suunniteltuihin sijainteihin. Jätehuolto järjestetään alueella väliaikaisin järjestelyin, kunnes lähikeräyspisteet saadaan rakennettua.

Vuoreksen jätteenkeräysjärjestelmän rakentamisella on vain vähäisiä vaikutuksia ympäristöön. Keräyspaikkoja sijoitetaan alueelle yhteensä 32 kappaletta ja ne pyritään rakentamaan siten, ettei vaikutuksia ympäristöön aiheudu. Pisteiden sijoittamisessa on pyritty hyödyntämään olemassa olevia, jätehuollon käyttöön varattuja alueita. Keräyspaikkojen ympäristö maisemoidaan ja ennallistetaan tapauskohtaisesti olemassa olevien suunnitelmien mukaisesti. Pohjavesiin, kaivoihin tai rantoihin ei kohdistu vaikutuksia hankkeesta.

Lähikeräyspisteiden mitoituksesta ja rakentamisesta vastaa Pirkanmaan Jätehuolto Oy kustannuksellaan. Jätepisteisiin sijoitettavat keräysvälineet ovat Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n omistamia syvä- ja pintakeräysvälineitä. Pirkanmaan Jätehuolto vastaa keräyspaikkojen tyhjentämisestä, siivouksesta ja ylläpidosta. Yksittäisten keräyspaikkojen keräyskapasiteettia saadaan tarvittaessa säädettyä tyhjennysvälejä muuttamalla.

Hankkeessa poiketaan asemakaavan käyttötarkoituksesta, koska alueelle ei ole osoitettu lähikeräyspisteille paikkoja."

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

KUULEMINEN

Naapurit on kuultu kaupungin toimesta. Hakemus on kuulutettu Aamulehdessä ja kaupungin Internet-sivuilla 21.5-11.6.2026. Alkuperäisestä sijainnista saatiin neljä muistutusta. Muistutuksissa oltiin huolissaan mm. liikenneturvallisuudesta ja liikenteen sujuvuudesta, ja esitettiin keräyspisteen sijoittamista aiemman putkikeräyspisteen paikalle. Naapurit kuultiin uudelleen kaupungin toimesta uusilla suunnitelmilla 20.7.-18.8.2026. Naapureilla ei ollut huomautettavaa, mutta hakemukselle saatiin yksi muistutus. Uutta sijaintia koskevassa muistutuksessa oltiin huolissaan mm. keräysastioiden ja jätejakeiden vähentymisestä verrattuna alkuperäiseen sijaintiin ja sen tuomia vaikutuksia muille keräyspisteille.

Muistutuksista tehty kooste on hakemuksen liitteenä. Henkilötietoja sisältävien muistutusten verkkojulkisuutta on rajattu. Alkuperäiset muistutukset näkyvät kokonaisuudessaan yhdyskuntalautakunnan jäsenille.

Hakija on antanut vastineen. Vastine on hakemuksen liitteenä.

POIKKEAMINEN

Kiinteistö 837–327–9901–0000 on asemakaavassa osoitettu katualueeksi ja lisäksi sille on osoitettu ohjeellinen jätelajien putkijärjestelmän yhteiskeräyspaikan sijainti. Siitä poiketen kiinteistölle rakennetaan jätteiden lähikeräyspiste.

Poikkeaminen voidaan erityisestä syystä myöntää, mikäli se ei RakL 57 §:n mukaisesti

1. aiheuta haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle;
2. vaikeuta luonnonsuojelun tavoitteiden saavuttamista;
3. vaikeuta rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista; tai
4. johda vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai muutoin aiheuta merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.

ASEMAKAAVOITUS

Rakennuspaikka sijaitsee katualueella rajautuen pohjoisessa Vannepuunkatuun, idässä Karstinkatuun, etelässä erillispientalojen korttelialueeseen ja lännessä lähivirkistysalueeseen ja yhdyskuntateknistähuoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialueeseen, jolle saa rakentaa enintään 20 m2 suuruisen muuntamorakennuksen. Lähimmät asuintontit sijaitsevat n. 2 m päässä. Rakennuspaikalla on sijainnut ennestään putkikeräyspiste ja alue on sorapinnoitettu.

Vannepuunkadun pisteestä n. 100 metrin päässä Rautalepänkadulla sijaitsee toinen aluekeräyspiste, johon on osoitettu yhdeksän astian

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

keräyspiste, jossa kerätään seitsemää jätelajia. Lisäksi n. 120 metrin päässä Tervaskadulla sijaitsee viiden astian keräyspiste, jossa kerätään seitsemää jätelajia. Olemassa olevalle sora-alueelle ja entiselle putkikeräyspisteelle pyritään sijoittamaan mahdollisimman kattava keräyspiste.

Vuoreksen putkijätekeräysjärjestelmän käyttö päättyi keväällä 2026. Putkijätekeräyksen tulee korvamaan 32 jätteiden lähikeräyspistettä. Jätepisteelle tulee vähintään 3 kpl pintakeräysastioita eri jätelajeille. Lähikeräyspisteet palvelevat kaikkia asukkaita, eikä niitä ole osoitettu kiinteistökohtaisesti. Jätepisteen tyhjennysväli riippuu jätepisteen käyttöasteesta. Jätepisteiden ja -astioiden määrässä on pyritty huomioimaan nykyinen ja tuleva rakentaminen. Vuoreksessa on vireillä ja tulossa vireille asemakaavoja, joissa huomioidaan alueellinen jätekeräysjärjestelmä ja tarvittaessa osoitetaan keräyspisteille paikka.

Poikkeaminen asemakaavasta ei aiheuta haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle.

Tampereen kaupungilla olevien tietojen mukaan rakennuspaikalla ei ole arvokkaita luontokohteita, jätepiste sijoittuu jo rakennettuun ympäristöön ja kyseessä on jäteastiat, joten poikkeaminen asemakaavasta ei vaikeuta luonnonsuojelun tavoitteiden saavuttamista.

Rakennuspaikalla tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön kohteita, joten poikkeaminen asemakaavasta ei vaikeuta rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista.

Vaikutuksiltaan merkittävänä rakentamisena pidetään esimerkiksi ympäristöönsä selvästi sopimatonta rakentamista, kuten kerrostalon sijoittamista omakotialueelle tai suuren päivittäistavarakaupan perustamista. Tässä tapauksessa kyse on yhdyskuntateknisen huollon edellyttämästä ratkaisusta, jolla korvataan käytöstä poistunut putkikeräysjärjestelmä lähikeräyspisteillä. Poikkeaminen asemakaavasta ei johda vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen eikä aiheuta merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.

Ottaen huomioon hakijan selvityksen ja alueen asemakaavallisen tilanteen asemakaavayksikkö toteaa, että poikkeaminen asemakaavan käyttötarkoituksesta ei aiheuta haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle tai alueiden käytön järjestämiselle eikä vaikeuta luonnon tai rakennetun ympäristön suojelutavoitteiden saavuttamista. Poikkeaminen ei myöskään johda vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen eikä aiheuta merkittäviä haitallisia vaikutuksia.

Hakijan esittämät erityiset syyt ovat RakL 57 §:n 1 momentin tarkoittamat ja kyseisen lainkohdan mukaan hyväksyttävät erityiset syyt poikkeamisen myöntämiselle.

Poikkeamisluvan myöntämisellä ei ole merkittäviä vaikutuksia yritystalouteen.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

LIITTEET:

Aineisto: Sijaintikartassa on esitetty rakennuspaikan sijainti ja poikkeuslupatilanne. Rakennuspaikka rajautuu pohjoisessa Vannepuunkatuun, idässä Karstinkatuun, etelässä erillispientalojen korttelialueeseen ja lännessä lähivirkistysalueeseen ja yhdyskuntateknistähuoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialueeseen. Poikkeamislupahakemus sijaitsee osoitteessa Vannepuunkatu 11. Kohteen itäsuunnalla on kaksi aikaisempaa lupahakemusta, joille on annettu myönteinen päätös vuonna 2020 ja 2026. Lisäksi kohteen kaakkois- ja luoteissuunnilla on kaksi aikaisempaa lupahakemusta, joiden käsittely on kesken.
Asemakaavassa rakennuspaikan pääkäyttötarkoitus on katualue. Toimenpidekortissa on esitetty rakennuspaikka sekä jätepisteen vähimmäisastiamäärä. Yksittäinen jäteastia on väriltään harmaa.
Muistutus: Henkilötietoja sisältävän liitteen verkkojulkisuutta on rajattu.

**Tiedoksi**
Hakija, Lupa- ja valvontavirasto, muistuttajat

Liitteet

1 Liite YLA 29.9.2026_Vannepuunkatu 11 aineisto_
2 Liite Yla 29.9.2026 vastineet

**Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle**

Tiedoksi annettu julkisella kuulutuksella 2.10.2026

**Muutoksenhakuviranomainen**

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Tampere
02.10.2026

Jonna Koivumäki
Hallintosihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

**Hallintovalitus**

§255

**Hallintovalitus**

**Valitusosoitus**

Tähän päätökseen haetaan muutosta hallintovalituksella.

**Rakentamislupa ja sijoittamislupa**

Valitusoikeus on:
1) viereisen tai vastapäätä olevan kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla;
2) sellaisen kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;
3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
4) kunnalla;
5) naapurikunnalla, jonka maankäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa;
6) museoviranomaisella, jos päätös koskee valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävää suojeltua rakennuskohdetta.

Valitusoikeus on lisäksi toimialueellaan sellaisella rekisteröidyllä yhteisöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun edistäminen, jos rakentamislupa koskee rakennusta hankkeessa, johon sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia.

Jos rakentamisluvan mukainen rakentaminen merkitsee purkamislupaa edellyttävän valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävän rakennuksen purkamista, valitusoikeus rakentamisluvasta on myös Lupa-ja valvontavirastolla.

**Toteuttamislupa**

Valitusoikeus on:
1) viereisen tai vastapäätä olevan kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla;
2) sellaisen kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;
3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
4) kunnalla;
5) museoviranomaisella, jos päätös koskee valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävää suojeltua rakennuskohdetta.

**Maisematyölupa**

Valitusoikeus on:
1) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
2) kunnan jäsenellä;
3) kunnalla;
4) naapurikunnalla, jonka alueidenkäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa;
5) muulla viranomaisella toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Jos maisematyöluvalla toteutetaan lainvoimaista asema- tai yleiskaavaa, valitusoikeus maisematyöluvasta on:

1) viereisen tai vastapäätä olevan kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla;
2) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

**Purkamislupa**

Valitusoikeus on:
1) viereisen tai vastapäätä olevan kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla;
2) sellaisen kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;
3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
4) kunnalla.

Kun rakennus on valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävä, valitusoikeus rakennuksen purkamista koskevasta päätöksestä on myös Lupa- ja valvontavirastolla ja museoviranomaisella.

**Poikkeamislupa sekä rakentamislupa suunnittelutarvealueelle**

Valitusoikeus on:
1) viereisen tai vastapäätä olevan kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla;
2) sellaisen kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;
3) sillä, jonka asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin hanke saattaa huomattavasti vaikuttaa;
4) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
5) kunnalla;
6) naapurikunnalla, jonka maankäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa;
7) muulla viranomaisella toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Valitusoikeus on lisäksi toimialueellaan sellaisella rekisteröidyllä yhteisöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun edistäminen, jos rakentamislupa koskee rakennusta hankkeessa, johon sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia.

**Puhtaan siirtymän sijoittamislupa**

Valitusoikeus on:
1) viereisen tai vastapäätä olevan kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla;
2) sellaisen kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;
3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
4) kunnalla;
5) naapurikunnalla, jonka maankäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa;
6) Lupa- ja valvontavirastolla;
7) muulla kuin 4–6 kohdassa tarkoitetulla viranomaisella toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Valitusoikeus on lisäksi toimialueellaan sellaisella rekisteröidyllä yhteisöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun edistäminen, jos rakentamislupa koskee rakennusta hankkeessa, johon sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia.

**Maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen sijoittamislupa**

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Valitusoikeus on:
1) viereisen tai vastapäätä olevan kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla;
2) sellaisen kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;
3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
4) kunnalla;
5) naapurikunnalla, jonka alueidenkäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa;
6) Lupa- ja valvontavirastolla;
7) muulla kuin 4–6 kohdassa tarkoitetulla viranomaisella toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Valitusoikeus on lisäksi toimialueellaan sellaisella rekisteröidyllä yhteisöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun edistäminen, jos sijoittamislupa koskee rakennusta hankkeessa, johon sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Jos hallintopäätöstä on oikaisuvaatimusmenettelyssä muutettu tai se on kumottu, oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa kuitenkin hakea muutosta valittamalla myös yllä mainitut, joiden valitusoikeudesta on erikseen säädetty.

**Valitusviranomainen**

Valitus tehdään Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle ensisijaisesti hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet.

Hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Raatihuoneenkatu 1
13100 Hämeenlinna
faksi: 029 56 42269
sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

**Valitusaika**

Päätös on annettu tiedoksi julkisella kuulutuksella Tampereen kaupungin verkkosivuilla (www.tampere.fi/ilmoitustaulu). Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa tehtävän toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

**Valitus**

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- valittajan nimi, kotikunta, postiosoite ja muut yhteystiedot; myös sähköinen tai mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

*prosessiosoite*). Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava.
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Lisäksi valitusviranomaiselle on soveltuvalla tavalla ilmoitettava myös valittajan henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus.

Valitukseen on liitettävä

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 32 §:ssä säädetään.

**Valituksen toimittaminen**

Valitus on toimitettava valitusajassa valitusviranomaiselle. Sähköisen valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisen päivän aikana. Paperisen valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituksen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

**Oikeudenkäyntimaksu**

Hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 310 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.